

3и 7вас/48.3

ПОЛНОМОЩНОСТНА КАРТА
№ 102.15-72
11.10.1990 г.

ДО

БЮРОТО

НА ВЕЛИКОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА,

На основание чл.80 във връзка с чл.143 от Конституцията на НРБ
вносям във Великото народно събрание проект за КОНСТИТУЦИЯ НА БЪЛГА
РИЯ.

Приложение: проект за конституция и мотиви към същата.

Никола* Павлов
Народен представител
/СДС - ОЦ/

П Р О Е К Т

КОНСТИТУЦИЯ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПРЕАМБИУЛ

Ние, гражданите на РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ в решимостта си да изградим демократична, правова държавна общност, приобщена към общочовешките идеали за мир, свобода, братство, равенство и търпимост, като издигаме като висш принцип ХАРТАТА ЗА ПРАВТА НА ЧОВЕКА и приетите международни договорености от Хелзинки, Виена и Мадрид, въодушевени от желанието да запазим своето национално и държавно единство и да служим на делото на мира, както и в стремежа си да бъдем равноправен член на обединена Европа, приемаме настоящата КОНСТИТУЦИЯ :

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

чл. 1. България е демократична правова държава, основаваща се на труда, социалната справедливост и общочовешките идеали. Върховният суверенитет принадлежи на народа, който го осъществява в рамките и по начина, установен от конституцията.

чл. 2. Република България признава и гарантира неотменимите права на човека, както на отделната личност, така и в обществените организации, където се развива личността и изисква изпълнение на ненарушимите задължения на политическата, икономическата и социалната солидарност.

чл. 3. Всички граждани имат еднакво обществено достойнство и са равни пред закона без разлика на пол, раса, език, религия, политически убеждения, лично и обществено положение.

Задача на Държавата е да отстранява пречките от икономически и социален характер, които фактически ограничават свободата и равенството на гражданите и пречат за цялостното развитие на човешката личност и ефективното действително участие на всички трудещи се в политическата и социалната организация на страната.

чл. 4. Държавата признава на всички граждани правото на труд и поощрява условията, които правят това право реално.

Всеки гражданин е длъжен в рамките на своите възможности и съгласно своя избор да развива дейност или да изпълнява функция, способстващи за материалния или духовния прогрес на обществото.

чл. 5. Република България е единна и неделима. Чрез съответни мерки, тя охранява езиковите и религиозните малцинства.

чл. 6. Държавата и православната църква са независими и суверенни всяка в принадлежащата ѝ сфера.

Религиозните вероизповедания, извън православната църква имат право да създават свои религиозни организации по собствени правила, доколкото това не противоречи на българския правов ред.

Техните отношения с Държавата се определят от Закон на основата на споразумение с органите, които представляват.

чл. 7. Държавата поощрява развитието на културата и научните и техническите изследвания.

Тя охранява природната среда, историческото, културното и художественото наследство на нацията.

чл. 8. Правовият ред на Република България се съгласува с общоприетите норми на международното право.

Правното положение на чужденците се определя със Закон, съгласно нормите на международното право и международните договори.

Чужденец, лишен в своята страна от възможността да се ползува от тези демократични свободи, които са гарантирани от Конституцията на Република България, има право на убежище на територията на страната, съгласно приетите от Закона условия.

Не се допуска предаването на чужденец за полигически престъпления.

чл. 9. Република България отхвърля войната, като средство за посегателство срещу свободата на други народи и като способ за разрешаване на международни конфликти; при условия на взаимност с другите държави тя се споразумява за ограничения в суверенитета, за обезпечаване на мир и справедливост като подпомага и поощрява международните организации, стремящи се към тези цели.

чл. 10. Държвното знаме е бяло, зелено и червено в три хоризонтални ивици с еднакъв размер отгоре надолу.

Гербът на страната е златен лъв със златно слънце над главата му, с дванадесет лъча. В краката на лъва - лента с надпис: "СЪЕДИНЕНИЕТО ПРАВИ СИЛАТА".

Столица на държавата е град София.

ГЛАВА ВТОРА

ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ГРАЖДАНИТЕ

чл. 11. Свободата на личността е неотменима.

Задържането, обискирването и каквото и да било друго ограничение на личната свобода, под каквото и да било предлог или форма е недопустимо, освен ако има мотивиран акт на съдебната власт и то само в случаите и по реда, предвиден в закона.

Гражданинът има право на адвокатска защита от момента на задържането.

В изключителни случаи, нетърпящи отлагане, изчерпателно посочени в Закона, органите на сигурността могат да предприемат временни превантивни мерки, за което следва да уведомят в същия ден съдебните власти; ако в следващите двадесет и четири часа, съдът не потвърди тези мерки, те се считат отменени и тяхното действие се прекратява.

Всяко физическо или морално посегателство или ограничение на свободата, за което няма съдебен акт, подлежи на наказание.

Законът установява максималния срок на предварително задържане.

чл. 12. Жилището е неприкосновено. Огледи, обиски и отстранявания не могат да се извършват, освен в случаите и по реда, установени от Закона и при гаранциите за защита на личната свобода.

Проверки и огледи за целите на здравеопазването, за предотвратяване на обществени бедствия или за целите на данъчната система и държавните вземания се определят със специален закон.

чл. 13. Свободата и тайната на кореспонденцията и всички други видове връзки е ненарушима. Изключения се допускат при мотивиран съдебен акт, след спазване на гаранциите, установени от Закона.

чл. 14. Всеки гражданин може свободно да се премества и да живее по свой избор на територията на страната, при ограниченията, установени със Закон, в интерес на здравеопазването и безопасността. Никакви ограничения не могат да бъдат установявани по политически причини.

Всеки гражданин е свободен да напусне територията на страната, както и да се завърне в нея при условията, предвидени в Закона.

чл. 15. Гражданите имат право да се съберат мирно и без оръжие.

За събрания и митинги, включително и на места, открити за публика не се изисква предварително уведомяване.

За събрания на обществени места, следва да бъдат уведомявани властите, които могат да забранят събранията само по мотивирани съображения за безопасност.

чл. 16. Гражданите имат право свободно, без специално разрешение да се обединяват за цели, които не са забранени от наказателния закон.

Партиите съдействуват за формиране на политическата воля на народа. Те могат да се образуват свободно, като вътрешната им организация трябва да съответсвува на демократичните принципи. Те са длъжни да представят публичен отчет за източниците на своите средства.

Партии, които по своите цели, или по поведението на своите привърженици се стремят да причинят вреда на свободния демократичен ред, или да го свалят, или да поставят под заплаха съществуването на Република България като член на свободната и равнопавна Европейска икономическа общност са противоконституционни. Въпросът за тяхната противоконституционност се разрешава от Конституционния съд на страната. Противоконституционни са и такива обединения, които например макар и косвено, преследват политически цели, посредством организации от военен характер, както и партии от тоталитарен тип.

чл. 17. Всички граждани имат право да изповядват своите религиозни вярвания индивидуално или колективно, както и да пропагандират своя култ, включително и публично, с изключение на обрядите, насочени срещу добрите нрави.

чл. 18. Всички граждани имат право свободно да изразяват своите мисли, устно или писмено и по всякакъв начин, включително и чрез средствата за масова информация.

Печатът не подлежи на разрешение или цензура.

Конфискация може да бъде предприета само въз основа на мотивиран съдебен акт и то единствено при правонарушения, за които Законът за печата допуска конфискация.

Забраняват се печатни произведения, зрелища и всякакъв род манифестации, противни на добрите нрави.

чл.19.Никой не може да бъде лишен по политически мотиви от своите право и дееспособност, гражданство или име.

чл.20.Никаква лична повинност или имуществено задължение, или данък не могат да бъдат установявани, освен на основание на Закона.

чл.21.Всички имат право по съдебен ред да действуват в защита на своите права и законни интереси.

Защитата представлява ненарушимо право във всеки стадий и при всяко положение на процеса. Гражданите, при осъществяване на това свое право, могат да бъдат подпомагани от адвокат във всички стадии на процеса, включително предварителната фаза на наказателното производство.

Съдът и адвокатурата предоставят възможност на социално слабите да предявяват искове и да бъдат защитени пред всеки съд.

Законът определя условията и реда за отстраняването на съдебни грешки.

чл.22.Никой не може да промени подсъдността, предвидена в Закона.

Никой не може да бъде осъден без Закон, влязъл в сила преди извършването на престъплението.

До доказване на противното съвлязъл в законна сила съдебен акт, всеки се счита за невинен.

Никой не може да бъде третиран по съображения за безопасност, извън предвидените в Закона случаи.

чл.23.Предаването на чужди граждани на чужди юрисдикции може да стане само при изрично предвидените международни спогодби.

Не се допуска предаването на граждани по политически съображения.

чл.24.Наказателната отговорност е лична. Обвиняемият не счита за виновен до доказване на противното с влязла в законна сила присъда.

Наказанията не могат да предвиждат мерки, насочени срещу човечността и са длъжни да бъдат осъществявани с цел превъзпитание на осъдените.

Смъртното наказание се отменя.

чл.25.Длъжностните лица и служителите в държавните и обществените учреждения отговарят лично, наказателно, граждански и административно за действията си, извършени в нарушение на нечии права. Гражданската отговорност в тези случаи се поема и от Държавата или от Общественияте учреждения.

чл.26.Всеки, независимо от професията си, има право да създава обединения за охрана и подобряване условията на труд и икономическите условия. Всеки акт, който се стреми да ограничи това право, или да затрудни неговото осъществяване е недействителен, а взетите мерки – противозаконни.

Всички граждани имат право свободно да избират своята професия, място на работа и място за получаване на образование.

Принудителният труд се допуска само с присъда на съд при наложено наказание "лишаване от свобода" и то единствено в местата за изтърпяване на наказанията.

ГЛАВА ТРЕТА

ЕТИКО-СОЦИАЛНИ ОТНОШЕНИЯ

чл. 27. Държавата признава правото на семейство, като естествен съюз, основан на брака.

Бракът се основава на морално и юридическо равенство на съпрузите в рамките, установени от Закона с цел да се обезпечи единството на семейството.

чл. 28. Родителите имат право и са задължени да издържат, обучават и възпитават децата, дори когато са родени извън брака. В случаи на недееспособност на родителите законът осигурява изпълнение на техните задължения.

Законът обезпечавя на децата, родени извън брака, цялата юридическа и социална защита, в същия обем, както в изродените и законно семейство.

Законът установява реда и границите за установяване на бащинство.

чл. 29. Държавата, чрез икономически и други мероприятия, се грижи за създаване и укрепване на семейството и за изпълнението на неговите задачи, като отделя особено внимание на образователните. Тя покровителствува майчинството, децата и младостта, като създава необходимите учреждения за това.

чл. 30. Държавата охранява здравето като основно право на личността и основен интерес на колектива и гарантира безплатно лечение.

Никой не може да бъде подложен на определена санитарни мерки извън реда и по начина, установен от закон. Законът, в никакви случаи не може да нарушава границите, диктувани от уважението към човешката личност.

чл. 31. Изкуството и науката са свободни, както и тяхното преподаване.

Държавата установява общи норми по въпросите на просвещението, като учредява държавни учебни заведения във всички родове и степени.

Частни организации и лица имат право да основават училища и образователни институти, които не са на държавна издръжка.

Установяват се държавни изпити, които се полагат при приемането в полувисшите учебни заведения при завършването им, както и при постъпването на работа за определени длъжности.

Културните институти, университетите и академите имат право на автономна организация в рамките, предвидени от законите на страната.

чл. 32. Училищата са достъпни за всички.

Нормалното обучение, което трае или малко повече години, е задължително и безплатно.

Способните и даровити ученици, които са лишени от средства, имат право на стипендия, за да продължат курса на обучение в средните и полувисшите учебни заведения.

Държавата обезпечавя това право чрез стипендии, помощ за семейството, и други способи, които се определят чрез конкурс.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

ИКОНОМИЧЕСКИ ОТНОШЕНИЯ

чл. 33. Държавата охранява труда във всички негови форми и проявления.

Тя се грижи за подготовката и повишаването на професионалната квалификация на трудещите се.

Тя подпомага и съдейства на международните споразумения и международните организации, целящи да гарантират правото на труд. Тя признава правото на емиграция при изпълнение на емиграционните отношения и охранява труда на българите в чужбина.

чл. 34. Трудещите се имат право на възнаграждение съответно на количеството и качеството на положения труд и във всички случаи — достатъчно за обезпечаване свободно и достойно съществуване на трудещия се и неговото семейство.

Продължителността на работния ден се установява със закон. Трудещият се има право на ежеседмична почивка и на ежегоден платен отпуск. Той не може да се отказва от тяхното получаване.

чл. 35. Трудещата се жена има същите права и при еднакъв труд получава еднакво възнаграждение с това на мъжа. Защитата на труд трябва да позволяват и да гарантират изпълнението на неините съществени семейни функции, както и да обезпечи необходимата охрана на интересите на майката и детето.

Минималната възраст за наемане на работа се установява със закон.

Държавата охранява чрез специални норми труда на непълнолетните като им гарантира правото на еднакво заплащане при еднакъв труд.

чл. 36. Всеки гражданин, който е нетрудоспособен и е лишен от необходимите средства за съществуване има право на поддръжка и помощ от обществото и държавата.

В случай на злополука, болест, инвалидност, старост и независеща от тях безработица, трудещите се имат право на материални средства, които се предвиждат и обезпечават от държавата и специализираните институции.

Неквалифицираните и подрастващите имат право на обезпечение и професионална подготовка.

Задълженията, посочени по-горе се осъществяват от органи и учреждения, създадени или организирани от държавата.

Частната благотворителност е свободна и се поощрява.

чл. 37. Учредяването на профсъюзни организации е свободно.

На профсъюзите не може да бъдат възлагани други задължения освен задължението за регистрация в местните или централните учреждения, съгласно разпоредбите на Закона.

При регистрация уставите на профсъюзите се изисква тяхната вътрешна организация да бъде построена на демократична основа.

Регистрираните профсъюзи имат право на юридическа личност. Те сключват колективни трудови договори със работодателската организация за всички лица, принадлежащи към категорията трудещи се, за които е сключен договорът.

чл. 38. Правото на стачка се осъществява в рамките на закона, който регулира това право

чл. 39. Частната инициатива е свободна.

Тя не може да се развива в противоречие с обществената полза или така да причинява вреда на безопасността, свободата или човешкото достойнство.

Законът определя програмите, мероприятията и контрола с помощта, на които обществената и частната икономическа дейност да бъдат направлявани и контролирани за постигане на социални цели.

чл. 40. Собствеността може да бъде държавна, кооперативна или частна. Икономическите блага принадлежат на държавата, сдруженията и частните лица.

Частната собственост се признава и гарантира от Закона, който определя способите за нейното придобиване, ползване и границите на нейното действие с цел да се обезпечи нейната социална функция и да се направи достъпна за всички.

В предвидените от Закона случаи, тя може да бъде отчуждавана за обществени нужди при условие, че бъде ^{де} обезщетявана, съобразно действителната и стойност.

Законът установява правилата и пределите на наследяване по закон и завешание, както и правата на Държавата по отношение на наследственото имущество.

чл. 41. За целите на обществената полза, въз основа на закон и при условие, че бъде вземедена, Държавата, обществените учреждения или обединения на трудещите се могат да отчуждават ползуването на определени предприятия или категория предприятия в това число и източници на енергия и природни богатства, когато важни обществени интереси налагат това.

чл. 42. С цел да се постигне рационална експлоатация на земята и за установяване на справедливи социални отношения чрез Закон се установяват граници на частната земеделска собственост, съобразно областите и селскостопанските зони, като се поощрява и внедрява мелиорация и хидромелиорация на почвата и реконструкция на производствените обединения и се подкрепя средната и дребната собственост. За планинските местности се установяват привилегии със Закон.

чл. 43. Държавата признава социалната функция на кооперациите, основани на взаимопомощ и непреследващи цели на частната спекулация. Законът подкрепя и поощрява чрез подходящи мерки кооперациите с цел да се запазят техния характер и цели.

Законът предвижда охрана и развитие на занаятите.

чл. 44. За постигане на икономически и социален мирен на труда и в съгласие с изисванията на производството, Държавата признава правото на трудещите се в управлението на предприятията по реда и в рамките, установени от Закона

чл. 45. Държавата поощрява и защитава спестовността във всичките ѝ форми, като подобрява, координира и контролира кредитното дело.

Тя покровителствува вливането на спестяванията в жилищния фонд, в селското стопанство и под формата на преки или непреки акционерни инвестиции в големите производствени комплекси на страната.

ГЛАВА ПЕТА

ПОЛИТИЧЕСКИ ОТНОШЕНИЯ

чл. 46. Всички граждани, навършили пълнолетие, се ползват с изборително право.

Гласуването е лично, равно, свободно и тайно. Неговото осъществяване е граждански дълг.

Правото на гласуване не може да бъде ограничавано освен при гражданска неправоеспособност или при влязла в законна сила присъда.

чл. 47. Всички граждани имат право да се обединяват свободно в партии и по демократичен път да съдействуват за определянето на националната политика.

чл. 48. Всички граждани могат да отправят петиции в Парламента с искания за законодателни мероприятия или за възникнали обществени нужди.

чл. 49. Всички граждани от двата пола могат при еднакви условия да постъпват на служба в държавни и обществени учреждения и да заемат изборни длъжности, съгласно изискванията, установени от закона.

Избраните на държавни и обществени длъжности запазват своето работно място за времето, за което упражняват задълженията си.

чл. 50. Защитата на Родината е свещен дълг на всеки гражданин.

Военната служба е задължителна по начина, определен от Закона. Нейното носене не трябва да причинява вреда на трудовите и политическите права на гражданите.

Организацията на въоръжените сили трябва да съответствува на миролюбивия и демократичния дух на Република България.

чл. 51. Всички са длъжни да участвуват в държавните разходи, съобразно своите доходи и данъчна платежоспособност. Данъчната система е прогресивна.

чл. 52. Всички граждани са длъжни да бъдат верни на Републиката и да спазват нейната конституция и закони.

Гражданите, на които са поверени държавни функции, са длъжни да ги изпълняват дисциплинирано и честно. В определените от закона случаи те полагат клетва.

ЧАСТ ВТОРА

ДЪРЖАВНО УСТРОЙСТВО

ПАРЛАМЕНТ

чл. 53. Парламентът е върховен орган, който изразява волята на народа и неговия суверенитет.

Парламентът е върховен орган на държавната власт и единствен законодателен орган на Република България.

чл. 54. Парламентът се състои от 400 депутати, които се избират от райони с равен брой жители.

За член на Парламента може да бъде избран само дееспособен гражданин, навършил 25 години.

чл. 55. Пълномощията на Парламента се прекратяват с изтичането на 4 годишен срок.

Той може да се саморазпусне и преди да изтече срокът за пълномощията му. В този случай той продължава да изпълнява функциите си до избирането на нов Парламент.

Ако срокът на пълномощията на Парламента изтече по време на война или на други извънредни обстоятелства, той може да го продължи. Парламентът може да продължи срока на пълномощията си и ако бъде обявено положение на война или настъпят други извънредни обстоятелства по време на избори. В тези случаи изборите се провеждат в 6 месечен срок от отпадане на причините, които са наложили продължаването на мандата.

чл. 56. Избори за нов Парламент се провеждат най-късно 2 месеца след прекратяването на неговите пълномощия.

Новоизбраният Парламент се свиква на сесия най-късно 1 месец след деня на изборите.

чл. 57. Парламентът се свиква на сесии от Президента най-малко 3 пъти в годината. Парламентът проверява пълномощията на своите членове. Той може да бъде свикан на сесия и когато една четвърт от депутатите поискат това.

чл. 58. При изпълнението на своите функции всеки член на Парламента представлява Нацията.

чл. 59. Първата сесия на новоизбрания Парламент се открива от най-възрастния депутат. Под негово председателство членовете на Парламента избират председател и заместник председател на Парламента.

чл. 60. Председателят на Парламента:

а/ ръководи заседанията му;

б/ предлага проект за дневен ред на сесиите;

в/ удостоверява с подписа си текста на приетите от Парламента актове;

г/ организира международните връзки на Парламента.

Председателят на Парламента може да възложи изпълнението на тези дейности на зам.председателя.

чл. 61. Парламентът сам проверява законността на изборите за депутати, като за целта на първата си сесия избира нарочна Комисия за проверка на изборите. Най-късно на втората сесия след изборите тя дава заключение пред Парламента за тяхната законност.

Когато Парламентът установи, че изборът е извършен при нарушение на закона, той го касира.

Депутатите полагат клетва пред Парламента.

чл. 62. Парламентът сам установява своята вътрешна организация и реда на работата си с правилник. Той избира от своя състав постоянни и временни комисии, които ръководи и контролира при тяхната дейност.

Комисиите отговарят и се отчитат пред Парламента.

чл. 63. Заседанията на Парламента са публични, освен когато той реши, че важни държавни интереси налагат някои от тях да бъдат при закрити врати.

чл. 64. Парламентът може да заседава, ако присъствуват повече от половината депутати. Той взема решения с обикновено мнозинство, освен когато Конституцията изисква квалифицирано мнозинство.

чл. 65. Членовете на Парламента не могат да бъдат преследвани за изразено от тях мнение или гласуване при изпълнението на своята функция.

чл. 66. Нито един член на Парламента не може да бъде привлечен към наказателна отговорност, а така също не може да бъде арестуван, задържан или подложен на личен или домашен обиск, с изключение на случаите на залавяне на местопрестъплението. При всички случаи е необходимо разрешение на Парламента като при задържане на местопрестъплението, същото незабавно трябва да бъде потвърдено от съда.

чл. 67. Членовете на Парламента получават възнаграждение, установено със закон.

РАЗДЕЛ ВТОРИ

ЗАКОНОДАТЕЛНА ДЕЙНОСТ

чл. 68. Правото на законодателна инициатива принадлежи на Президента на Републиката, на Министерския съвет, постоянните комисии при Парламента и неговите членове, както и на Върховните съдилища, както и на организации и учреждения, натоварени с това, съгласно конституционния закон.

Народът осъществява законодателната си инициатива, ако най-малко 50,000 избиратели се подпишат под законопроект, съставен като закон.

чл. 69. Всеки законопроект се приема на две гласувания, които се извършват на различни заседания. След като бъде приет на първо четене, законопроектът се изпраща на съответната комисия за допълнително обсъждане преди да бъде поставен на второ гласуване.

По изключение двете гласувания за законопроекта могат да станат на едно заседание, без допълнително обсъждане в комисиите.

При разглеждане на законопроекти по въпроси за изменение на Конституцията и изборителния закон, както и на законопроекти, делегиращи законодателна власт при ратифициране на международни договори, при утвърждаване на бюджета и други разходи е задължително приемането на два гласувания с обсъждане в подкомисиите.

чл. 70. Законите се промулгират от Президента на Републиката не по късно от 15 дни след приемането им.

Законът влиза в сила три дни след обнародването му в Държавен вестник, освен ако в самия закон не е определен друг срок. Останалите актове на Парламента влизат в сила от доня на приемането им.

чл. 71. Президентът на Републиката може с мотивирано послание до Парламента да поиска ново обсъждане на закона преди промулгацията му.

Ако Парламентът отново одобри закона, той трябва да бъде промулгиран от Президента.

чл. 72. По искане на една четвърт от членовете на Парламента или на най-малко 10,000 избиратели се провежда референдум за пълно или частично отменяне на закон или акт, имащ силата на закон.

Референдум е недопустим по закона за бюджета и данъците, за амнистия и помилване и по ратификация на международни договори.

Направеното предложение от референдума се счита за прието, ако за него са гласували повече от половината депутати.

Редът за провеждане на референдум се определя със закон.

чл. 73. Правителството не може без пълномощия от Парламента да издава декрети, които биха имали силата на закон.

Когато в случаите на особена необходимост, Правителството на своя отговорност одобри временни разпоредения, имащи сила на закон, то е длъжно в същия ден да ги представи за последващо утвърждаване от Парламента, който, ако е разпуснат, се свиква в следващите пет дни.

Правителствените разпоредения губят своята сила от момента на издаването им, ако не са получили законодателно потвърждение в продължение на два месеца от публикуването им. Парламентът може обаче със закон да регулира правните отношения, възникнали на основата на правителствените актове, които не са получили силата на закон.

чл. 74. Парламентът обявява състояние на война като предоставя на Правителството необходимата власт.

чл. 75. Президентът на Републиката, въз основа на властта, делегирана му от Парламента, извършва амнистии и помилвания.

Амнистии и помилвания не се прилагат за престъпления, извършени след внасянето на законопроекта.

чл. 76. Парламентът ратифицира международните договори от политически характер, а така също и договори за съдебни конвенции, териториални изменения, финансови задължения или изменения на закони.

чл. 77. Парламентът ежегодно утвърждава представените от Правителството бюджет и отчет за разходите.

Временно изпълнение на бюджета се допуска само по силата на специален закон и то за период не по-дълъг от четири месеца.

Със закона за утвърждаване на бюджета не могат да се установяват нови данъци или нови разходи.

Всеки закон, който води до нови разходи или до увеличение на предишните, трябва да съдържа указания за средствата за тяхното покриване.

чл. 78. Парламентът може да прави разследвания по въпроси, представляващи обществен интерес.

За целта назначава комисии от депутати, които при разследването имат същите пълномощия и при същите ограничения, както съдебните власти.

ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКАТА

чл. 79. Президентът на Републиката се избира от Парламента.

Изборът се извършва при тайно гласуване и е необходимо мнозинство от две трети. Ако се стигне да трето гласуване е достатъчно обикновено мнозинство.

чл. 80. За Президент на Републиката може да бъде избран всеки гражданин, който е навършил 35 години и който се ползува с граждански и политически права.

Постът Президент на Републиката е несъвместим с какваго и да било друга длъжност.

Неговото заплащане се урежда със закон.

чл. 81. Президентът на Републиката се избира за четири години. 30 дни преди изтичането на този срок, Председателят на Парламента свиква депутатите за избор на новия Президент. При изключителни случаи Президент може да бъде преизбран само веднъж.

Ако Парламентът е разпуснат и има по-малко от три месеца от изтичането на неговите пълномощия, изборите се провеждат в 15 дневен срок от свикването на новия Парламент. През това време Президентът запазва своите правомощия.

чл. 82. Във всички случаи, когато Президентът не е в състояние да изпълнява задълженията си, те се осъществяват от Председателя на Парламента.

В случай на смърт, в оставка или продължително заболяване на Президента, Председателят на Парламента свиква депутатите за избор на нов президент в 15 дневен срок.

чл. 83. Президентът на Републиката е Държавен Глава и представлява националното единство.

Той може да изпраща послания до Парламента;

определя изборите за нов Парламент и датата на първото заседание;

внося правителствените законопроекти;

обнародва законите и издава декрети, имащи сила на закон и постановление;

назначава референдум в случаите, предвидени от закона;
назначава длъжностните лица на държавата в случаите,
посочени от закона;
акредитира и приема дипломатическите представители,
ратифицира международните договори;
командва въоръжените сили и председателства върховния
съвет на отбраната;
обявява, по решение на Парламента, състояние на война;
дава помилване и отпращане;
награждава с държавни знаци за отличие;

чл. 84. Президентът на Републиката, след като изслуша
Председателя на Парламента, може да разпусне Парламента предсрочно.
Той не може да използва това право в последните 6 месеца
на своите пълномощия.

чл. 85. Президентът на Републиката не е отговорен за
действията си по време на изпълнение на своите функции, с изключение
на случаи на държавна измяна или посегателство срещу Конституцията.
В тези случаи обвинението се предявява от Парламента, като решението
се взема с мнозинство от всички членове на Парламента.

чл. 86. При встъпване в длъжност Президентът на Републиката
полага клетва за вярност на Републиката и за съблюдаване на
Конституцията пред Парламента.

ПРАВИТЕЛСТВО

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

чл. 87. Правителството на Републиката се състои от Министър
Председател и министри, които заедно образуват Министерски съвет.
Президентът на Републиката назначава Министър Председателя и по
негово предложение министрите.

чл. 88. При встъпване в длъжност Министър Председателят и
членовете на Съвета полагат клетва пред Президента на Републиката.

чл. 89. Правителството трябва да получи доверието на
Парламента чрез мотивирана резолюция, приета с поименно гласуване.
Искането за гласуване на недоверие трябва да бъде подписано от не
по-малко от една десета от депутатите. Обсъждането и гласуването
трябва да стане след изтичане на 3 дневен срок от внасянето му.

чл. 90. Министър Председателят ръководи общата политика на
Правителството и носи отговорност за нея. Той поддържа политическото
и административното единство като поощрява и съгласува дейността на
отделните министри.

Министрите са отговорни за действията на Министерския съвет
изцяло и индивидуално за действията на своите ведомства.

Броят, функциите и организацията на отделните министерства
се определят със закон.

чл. 91. За престъпления, извършени при изпълнение на своята
длъжност, Министър Председателят и министрите отговарят пред
Парламента.

ДЪРЖАВНА АДМИНИСТРАЦИЯ

чл.92. Държавните учреждения се организират съгласно разпоредбите на закона, така че да се обезпечи правилността на работата и безпристрастието на администрацията.

Компетенцията, функциите и личната отговорност на длъжностните лица се определят в правилници на учрежденията.

Извън установените от закона случаи, длъжностите в държавната администрация се заемат с конкурс.

чл.93. Държавните служители служат единствено на народа. Ако те са членове на Парламента, то могат да бъдат повишавани единствено за прослужено време.

По отношение на съдиите, кадровите военни на действителна служба, служещите и агентите на полицията, дипломатическите и консулските представители в чужбина се изисква същите да не членуват в политически партии.

чл.94. Националният съвет по икономиката и труда се съставя от експерти с висока научна и практическа квалификация. Той представлява консултативен орган на Парламента и Правителството.

Съветът има право на законодателна инициатива и може да участва в разработката на закони по икономически, социални и трудови въпроси.

чл.95. Сметната палата осъществява предварителен контрол върху законността на правителствените актове, а така също и последващ контрол по изпълнението на държавния бюджет, контролира сключването и погасяването на държавните дългове, включително и към трети страни. Палатата контролира и финансовата дейност на другите държавни учреждения. За резултатите от проведенния контрол се отчита непосредствено на Парламента.

чл.96. Националният съвет по икономиката и труда и Сметната палата, както и техните членове са независими от Правителството.

СЪДОУСТРОЙСТВО

чл.97. Правосъдието се осъществява в името на народа. Съдиите се подчиняват единствено на закона.

чл.98. Съдебните функции се осъществяват от назначаеми съдии. Техните задължения и компетенции се уреждат по закона за устройство на съдилищата. Не могат да се учредяват извънредни и особени съдилища. Случаите и формите на пряко участие на народа в осъществяването на правосъдието се урежда със закон.

чл.99. Съдиите са автономни и независими от всяка друга власт. Назначението на съдиите става с конкурс.

чл.100. Съдиите са несменяеми. Те не могат да бъдат уволнявани или отстранявани от служба, или да бъдат премествани в други съдилища, или на други длъжности без съгласието на Президента

на Републиката по мотивиран доклад от министъра на правосъдието.

Министърът на правосъдието може да възбужда дисциплинарни производства.

Съдиите се различават помежду си само по своите задължения

Прокуратурата се ползува с гаранциите, дадени за нея в закона за устройството на съдилищата.

чл. 101. Законът гарантира независимостта на съдиите във всички съдилища, прокуратурите към тези съдилища, а така също и за лицата, привлечени за участие при осъществяването на правосъдието. Съдебната власт се разпорежда непосредствено със съдебната полиция.

чл. 102. Организацията и дейността на учрежденията, които обслужват правосъдието са подведомствени на министъра на правосъдието.

чл. 103. Всички съдебни актове трябва да бъдат мотивирани.

чл. 104. Наказателното преследване се осъществява от прокуратурата.

чл. 105. Съдилищата прилагат законите точно и еднакво спрямо всички граждани и юридически лица.

Защитата не може да бъде изключена, ограничена или оспорена от органите на управлението.

Законът определя кои административни актове могат да бъдат обявявани от съда за недействителни, както и последиците от това.

чл. 106. Устройството на съдилищата, подведомствеността и подсъдността, редът за определяне районите на съдилищата, производството за разглеждане на делата, условията, редът и срокът за избиране на съдебните заседатели се уреждат със закон.

чл. 107. Република България има Върховен конституционен съд, върховен административен съд, върховен съд, окръжни, районни и военни съдилища.

Извънредни съдилища не се допускат.

чл. 108. Върховният административен съд се произнася по спорове за законността на актовете на Министерския съвет, отделните министерства, ведомства и учреждения, с които са засегнати права и законни интереси на граждани и юридически лица.

чл. 109. Върховният съд осъществява върховен съдебен надзор върху дейността на всички съдилища и осигурява точното и еднакво приложение и тълкуване на законите от тях.

Върховният съд отговаря и отчита своята дейност пред Парламента.

чл. 110. Прокуратурата защитава правата и законните интереси на гражданите, тя организира и води борба срещу престъпленията и други правонарушения, като взема мерки за тяхното предотвратяване и привлича извършителите на престъпления към отговорност. Прокуратурата взема мерки за отменяване на противозаконните актове и за възстановяване на нарушените права.

чл. 111. Главният прокурор се избира за срок от 4 години. Той може да бъде отзован и преди този срок.

Останалите прокурори се назначават и уволняват от главния прокурор и са подчинени на него.

Главният прокурор е отговорен пред Парламента и отчита дейността на прокуратурата пред него.

чл. 112. При изпълнение на длъжността си, прокурорите действуват само въз основа на закона.

Организацията на прокуратурата и редът за осъществяване на нейната дейност се уреждат със закон.

чл. 113. Престъпленията и наказанията за тях се установяват само със закон.

Законът, който установява наказуемост или увеличава наказателна отговорност няма обратна сила.

Наказанията са лични и съответни на престъпленията.

Наказания за престъпления могат да се налагат само от установените съдилища.

чл. 114. Разглеждането на делата във всички съдилища е публично, освен когато законът предвижда друго.

Съдът е длъжен да разкрие обективната истина по делата.

чл. 115. При осъществяване на правосъдието, гражданите имат право на адвокатска защита във всички фази и пред всички институции, осъществяващи правораздавателна дейност.

АДМИНИСТРАТИВНО ДЕЛЕНИЕ

чл. 116. Територията на Република България се дели на общини и окръзи. София се дели на административно-териториални райони.

Общините са органи на държавната власт.

чл. 117. Нормите на представителството за избиране на общински съветници и кметове се определят със закон.

Общините в пределите на своята компетентност ръководят развитието на икономиката, здравно-социалната, комунално-битовата и просветната дейност на своята територия.

Те приемат решения, наредби, правилници и инструкции.

Изпълнително-разпоредителни органи в окръзите и общините могат да се създават само със закон.

Общинските съвети се свикват на сесии най-малко 6 пъти годишно. Те контролират и ръководят дейността на своите органи и отменят техните противозаконни или неправилни актове и действия.

Органи на общините са: общинският съвет, изпълнителният комитет и техният председател.

чл. 118. Изменението на границите на окръзите става със закон от Парламента по инициатива на общините.

КОНСТИТУЦИОННИ ГАРАНЦИИ

ВЪРХОВЕН КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

чл. 119. Върховният конституционен съд се произнася с решение по следните дела:

спорове за конституционността на закони и имащи сила на закон актове на държавата;

спорове за компетентност между различните власти в държавата, между отделни министерства и ведомства;

обвинения, повдигнати съгласно конституцията против Президента на Републиката.

чл. 120. Конституционният съд се състои от 15 съдии, които се назначават от Президента на Републиката по предложение на Парламента, Върховния съд и Върховния административен съд.

Съдиите от Конституционния съд се избират измежду съдии, в това число и намиращи се в оставка, от Върховния съд, Върховния административен съд, професори от юридическия факултет и адвокати с 20-годишен стаж.

Конституционните съдии избират свой председател.

Съдиите се назначават за 12 години, като се заменят на части по начин, уреден със закона. Те не могат да бъдат избирани непосредствено отново.

чл. 121. Длъжността съдия при Конституционния съд е несъвместима с качеството на член на Парламента, член на окръжен съвет, с професията адвокат и с каквито и да било длъжности в държавния апарат, партии или фирми и банки.

Членовете на Върховния конституционен съд не могат да членуват в политически партии по време на изпълнение на длъжността съдия.

чл. 122. При разглеждане обвинения против Президента на Републиката и против министри, освен съдиите от Конституционния съд, в състава участват и 16 съдии от върховните съдилища, изрично посочени от Парламента.

чл. 123. Ако Конституционният съд обяви за противоконституционно предписание на закон или акт, имащ силата на закон, решението влиза в сила един ден след публикацията му.

Решението на съда се публикува и се съобщава на Парламента или на институциите, за които се отнася, за да се вземат мерките, съответстващи на Конституцията.

чл. 124. Конституционният закон урежда условията, формите и сроковете за възбуждане на дела за конституционна законност, както и гаранциите за независимостта на съдиите от Конституционния съд. В своята дейност Върховният конституционен съд прилага съдопроизводствените и материално-правните норми на общото законодателство.

чл. 125. Решенията на Върховния конституционен съд са окончателни и не подлежат на обжалване и протест.

ИЗМЕНЕНИЕ НА КОНСТИТУЦИЯТА. КОНСТИТУЦИОННИ ЗАКОНИ.

чл. 126. Закони, изменящи Конституцията се приемат при две задължителни четения на законопроекта в Парламента. Между двете четения трябва да има не по-малко от един и не повече от три месеца. Те се считат за приети, ако за тях са гласували на второ четене 2/3 от всички членове на Парламента.

чл. 127. Приемането на нова Конституция става по предложение на Президента на Републиката, правителството или най-малко 1/4 от членовете на Парламента, или по искане на най-малко 40,000 избиратели. В последния случай може да се произведе Референдум.

чл. 128. Новата Конституция и законът за изменяване на действащата Конституция влизат в сила от деня на обнародването им в Държавен вестник.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗКЮРЕДБИ

След влизането в сила на Конституцията временният Държавен Глава осъществява функциите на Президент на Републиката като приема тази титла.

Българи по смисъла на настоящия Основен закон са всички лица от български произход или притежаващи българско гражданство, както и лицата, които са били бежанци или изгнаници от български произход, техните съпрузи и потомци, които към 5. IX. 1944 г. са имали българско гражданство или са живели на територията на Царство България.

М О Т И В И

Процесът на демократично обновление налага създаването на нов основен закон на страната, който да стане законова основа за демократизация и приобщаване на България към Европейската общност.

Двете Конституции, децствали по времето на тоталитарния режим целяха да създадат законни предпоставки за утвърждаване господството на върхушката от една класа за сметка на интересите на цял един народ.

Настоящия проект цели създаването на такъв правов ред, при който интересите на отделната личност и защитата на нечните права да бъде не са в центъра на охраняваните, но и в същото време да създаде реални гаранции за тяхното децствие. Това, което всякога е отграничавало демократичните режими е било не прогласяването на правата, а тяхната защита и изпълнение.

Ето защо в настоящия проект централно място заемат ПРАВАТА НА ЧОВЕКА. Всъщност, предлаганите текстове в основни линии възпроизвеждат Хартата за правата на човека като основен документ на ООН.

В областта на икономическите отношения съществено място заема частната собственост и нормите за нечната защита както и охраната на основните човешки права.

Що се касае до държавното устройство, главният акцент е поставен върху формирането на ПАРЛАМЕНТАРНА ДЕМОКРАТИЧНА ПРАВОВА ДЪРЖАВА, в която Парламентът заема централно място. Принципът за разделение на властите е максимално застъпен с оглед установяване на правови гаранции за реално спазване на законността. В този аспект заслужават внимание непознатите до сега у нас институции на Върховен конституционен съд, който да следи за конституционособразността на издаваните актове от Парламента. Нова институция е и Върховния административен съд, който да следи за за конособразността и обосноваността на органите на управление. Нов или добре забравен стар институт е и т.н. Върховна сметна палата, чрез която се цели да се създадат реални предпоставки Парламента да контролира финансите на страната, формирането на бюджета, изплащането на националния дълг, респективно сключването или предоставянето на нови заеми. С цел да се заздравя икономиката и да се създадат реални предпоставки за пазарно стопанство Българска народна банка се изважда от състава на правителството и остава на подчинение единствено на Парламента.

Съществени са реформите и в областта на устройството на съдилищата, на чието подчинение преминават прокуратурата, следствието, съдебната полиция и местата за изтърпяване на наказанията.

Многоброичните промени в структурирането на държавния апарат не са само цел, а са домогване до създаване на траични и реални гаранции за укрепване на демократичните институции чрез реално разделение на властите и преди всичко чрез създаване на предпоставки за точно прилагане на за-

коните. Главна и основна цел на настоящия проект е не само максималния стремеж в нея да залегнат на^в-висшите хуманитарни принципи, не само да се прогласят на^в-висшите демократични идеи, но преди всичко да се създадат предпоставки за точно и еднакво спазване на законите, с други думи, да се създадат реални гаранции, че настъпващите демократични промени са тра^вни и необратими и че въздигнатите принципи са **НЕНАКЪРНИМИ**.

2. Иванъ Гусевъ Гусевъ Стег
3. Христо Марков Марков Гусевъ
4. Иванъ Гусевъ Гусевъ
5. Иванъ Гусевъ Гусевъ
6. Димитръ Гусевъ Гусевъ
7. Христо Гусевъ Гусевъ - Гусевъ
8. Сидеанъ Гусевъ - Стефанъ Стефановъ Иванъ
9. Христо Гусевъ - Стефанъ
10. Бориславъ Ивановъ
11. Ангелъ Ахряновъ
12. Иванъ Захаревъ
13. Стефанъ Бочаровъ
14. Вилкава Иванъ Георговъ
15. Александъръ Гусевъ
16. Младенъ Ивановъ Ивановъ
17. Христо Гусевъ
18. Иванъ Гусевъ -
19. Христо Гусевъ
20. Александъръ Гусевъ
21. Иванъ Гусевъ
22. Христо Гусевъ - Гусевъ
23. Стефанъ Гусевъ - Гусевъ
24. Георги Ивановъ Ивановъ
25. Иванъ Гусевъ - Гусевъ
26. Димитръ Ивановъ Ивановъ - Гусевъ
27. Иванъ Ивановъ - Гусевъ
28. Иванъ Ивановъ - Гусевъ
29. Стефанъ Ивановъ - Гусевъ
30. Иванъ Ивановъ Ивановъ - Гусевъ
31. Иванъ Ивановъ Ивановъ - Гусевъ
32. Младенъ Ивановъ Ивановъ - Гусевъ
33. Иванъ Ивановъ Ивановъ - Гусевъ

34. Георгий Антонович
35. Захарий Карамзин
36. Николай Курин
37. Александр Александрович
38. Николай Александрович
39. Евгений Александрович
40. Иван Григорьевич
41. Иван Григорьевич
42. Иван Григорьевич
43. Иван Григорьевич
44. Николай Александрович
45. Николай Александрович
46. Николай Александрович
47. Иван Александрович
48. Николай Александрович
49. Николай Александрович
50. Николай Александрович
51. Николай Александрович
52. Николай Александрович
53. Николай Александрович
54. Николай Александрович
55. Николай Александрович
56. Николай Александрович
57. Николай Александрович
58. Николай Александрович
59. Николай Александрович
60. Николай Александрович
61. Николай Александрович
62. Николай Александрович
63. Николай Александрович
64. Николай Александрович
65. Николай Александрович
66. Николай Александрович

67. Александров Александр
68. Александров Александр
69. Александров Александр
70. Александров Александр
71. Александров Александр
72. Александров Александр
73. Александров Александр
74. Александров Александр
75. Александров Александр
76. Александров Александр
77. Александров Александр
78. Александров Александр
79. Александров Александр
80. Александров Александр
81. Александров Александр
82. Александров Александр
83. Александров Александр
84. Александров Александр
85. Александров Александр
86. Александров Александр
87. Александров Александр
88. Александров Александр
89. Александров Александр
90. Александров Александр
91. Александров Александр
92. Александров Александр
93. Александров Александр
94. Александров Александр
95. Александров Александр
96. Александров Александр
97. Александров Александр
98. Александров Александр
99. Александров Александр

- I00. *Зиминъ Езекиасъ -*
I01. *Георгий Л. Буков - [Signature]*
I02.
I03.
I04.
I05.
I06.
I07.
I08.
I09.
I10.
I11.
I12.
I13.
I14.
I15.
I16.
I17.
I18.
I19.
I20.
I21.
I22.
I23.
I24.
I25.
I26.
I27.
I28.
I29.
I30.
I31.
I32